

بسم الله الرحمن الرحيم

حسابداری مدیریت

(سیستم هزینه یابی)

تألیف:

دکتر نادر رضایی

مهدی حنیفیان

نشر اختر

سر شناسه	: ر ضای، نادر، ۱۳۵۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: حسابداری مدیریت (سیستم هزینه یابی) / نادر رضای، مهدی حنیفیان،
مشخصات نشر	: تبریز: اختر، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۴۰۸ ص.؛ جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۵۱۷-۵۶۵-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: حسابداری مدیریت
موضوع	: حسابداری قیمت تمام شده
موضوع	: مدیریت مالی
شناسه افزوده	: حنیفیان، مهدی، ۱۳۶۹
رده بددی کتخه	: ۱۳۹۳ ح ۶ر / ۴/ ۱۱۴۵۶۵۷
رده بددی دیویی	: ۶۵۸/۱۵۱۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۷۲۲۵۴۴

نشر اختر

حسابداری مدیریت (سیستم هزینه یابی)

دکتر نادر رضائی، مهدی حنیفیان

طرح جلد: سعید خوشمنش

ناشر: نشر اختر • چاپ پرنیان • صحافی امین

چاپ اول ۱۳۹۳ • ۴۰۸ صفحه • قطع وزیری • ۵۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۱۷-۵۶۵-۶

تبریز- اول خیابان طالقانی، روبروی مصلی، نشر اختر

تلفن: ۳۵۵۵۳۹۳ ۰۴۱

• قیمت: ۲۸۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

پیشگفتار

فصل اول: مقدمه‌ای بر حسابداری مدیریت

۱۵	اهداف آموزش فصل
۱۶	مقدمه
۱۶	تاریخچه حسابداری مدیریت
۱۷	سازمان‌ها در عصر جدید
۱۸	مشکلات موجود در سازمان‌ها
۱۸	مشکلات بیرونی و محیط سازمان‌ها
۱۹	مشکلات درون سازمان‌ها
۱۹	وظایف مدیریتی
۲۰	وظایف اقتصادی مدیریت
۲۰	وظیفه اداری مدیریت
۲۱	ارزش برای مشتری
۲۲	ارزش برای سهامداران
۲۴	تعاریف و وظایف حسابداری مدیریت
۲۶	سیستم حسابداری مدیریت
۲۶	اطلاعات حسابداری مدیریت

۲۸	اهداف حسابداری مدیریت
۲۹	نقش حسابداری مدیریت در سازمان ها
۳۰	حسابداری مدیریت و نقش آن در دستیابی به اهداف سازمانی
۳۱	حسابداری مدیریت و حسابداری مالی
۳۲	مقایسه حسابداری مدیریت با حسابداری بهای تمام شده
۳۴	شناسایی و طبقه بندی اقلام بهای تمام شده
۳۴	ثبت اقلام بهای تمام شده
۳۴	تجزیه و تحلیل بهای تمام شده
۳۴	گزارشگری اقلام بهای تمام شده
۳۵	وظایف حسابداری بهای تمام شده
۳۵	حسابداری مدیریت و استراتژی های سازمان
۳۸	حسابداری مدیریت و مزیت های رقابتی
۳۹	هزینه ها و منافع حسابداری مدیریت
۴۱	خلاصه فصل
۴۲	سوالات

فصل دوم: مفاهیم و اصطلاحات

۴۹	اهداف آموزش فصل
۵۰	مقدمه
۵۰	سیستم هزینه یابی
۵۰	سیستم هزینه یابی واقعی / تاریخی
۵۱	سیستم هزینه یابی نرمال / تاریخی
۵۱	سیستم هزینه یابی استاندارد
۵۲	سیستم ارزیابی عملکرد
۵۲	سیستم مدیریت هزینه
۵۳	اصطلاحات و مفاهیم گوناگون هزینه

۵۳.....	چرا نیاز داریم تا هزینه‌ها را اختصاص دهیم
۵۴.....	تعریف هزینه
۵۵.....	مفهوم طبقه بندی هزینه ها
۵۶.....	طبقه بندی هزینه‌ها بر مبنای وظایف مدیریت
۵۶.....	مواد مستقیم
۵۷.....	دستمزد مستقیم
۵۷.....	سربار کارخانه
۵۹.....	هزینه‌های غیر تولیدی
۵۹.....	هزینه‌های تجاری
۵۹.....	هزینه‌های توزیع، فروش و بازاریابی
۶۰.....	هزینه‌های عمومی، اداری و تشکیلاتی
۶۰.....	هزینه‌های تحقیق و توسعه
۶۰.....	طبقه بندی هزینه‌ها بر مبنای قابلیت ردیابی
۶۰.....	هزینه‌های مستقیم
۶۰.....	هزینه‌های غیر مستقیم
۶۱.....	طبقه بندی هزینه‌ها بر اساس زمان و ارتباط درآمد فروش
۶۱.....	هزینه‌های تولید
۶۱.....	هزینه‌های دوره
۶۲.....	طبقه بندی هزینه‌ها بر اساس رفتار (گرایش) هزینه ها
۶۳.....	هزینه‌های متغیر
۶۵.....	هزینه‌های ثابت
۶۷.....	هزینه‌های نیمه متغیر (مختلط)
۶۸.....	طبقه بندی هزینه‌ها برای برنامه ریزی، کنترل و تصمیم گیری
۶۸.....	هزینه‌های قابل کنترل
۶۸.....	هزینه‌های غیر قابل کنترل

۶۸	هزینه‌های استاندارد
۶۹	هزینه تفاضلی
۷۰	هزینه از دست رفته (هزینه‌های ریخته)
۷۰	هزینه فرصت از دست رفته
۷۱	هزینه‌های مربوط
۷۱	هزینه‌ها در زنجیره ارزش
۷۲	تفاوت گزارش‌های سود و زیان و ترازنامه در شرکت‌های تولیدی و بازرگانی
۸۱	خلاصه فصل
۸۲	سوالات
۸۸	مسائل
	فصل سوم: محرک هزینه، رفتار هزینه و پیش‌بینی هزینه
۱۰۷	اهداف آموزشی فصل
۱۰۸	مقدمه
۱۰۸	محرک هزینه
۱۱۰	انواع محرک هزینه
۱۱۰	محرک هزینه مبتنی بر فعالیت
۱۱۱	محرک هزینه مبتنی بر حجم
۱۱۱	محرک هزینه ساختاری
۱۱۲	محرک‌های هزینه اجرایی
۱۱۳	انواع روش‌های برآورد هزینه
۱۱۳	برآورد قیاسی
۱۱۴	مدل سازی پارامتریک
۱۱۴	برآورد پایین به بالا
۱۱۴	انواع پیش‌بینی
۱۱۵	پیش‌بینی قضاوتی

۱۱۵	پیش بینی بر مبنای گذشته
۱۱۵	پیش بینی علت و معلولی
۱۱۵	پیش بینی قضاوتی - روش دلفی
۱۱۶	پیش بینی قضاوتی - روش توافق جمعی
۱۱۶	پیش بینی بر مبنای گذشته روش میانگین متحرک
۱۱۷	پیش بینی بر مبنای گذشته - روش میانگین متحرک وزنی
۱۱۷	پیش بینی بر مبنای گذشته - روش نمو هموار
۱۱۷	رویکرد مهندسی مجدد
۱۱۸	عناصر اصلی تعاریف مهندسی دوباره
۱۱۹	عناصر اساسی مهندسی دوباره
۱۱۹	تجزیه و تحلیل کمی
۱۱۹	روش حد بالا - حد پایین
۱۲۲	روش رسم منحنی پراکندگی
۱۲۳	روش حداقل مجذور مربعات (تجزیه و تحلیل رگرسیون)
۱۲۸	معیارهای آماری جهت آزمون رگرسیون
۱۲۸	ضریب همبستگی (r) و ضریب تعیین (r^2)
۱۳۱	خطای استاندارد تخمین (Se)
۱۳۵	خطای استاندارد ضریب همبستگی (S_b) و آماره t
۱۳۶	مدل سازی آماری
۱۴۱	تجزیه و تحلیل روند
۱۴۱	متوسط متحرک
۱۴۱	معادله های نمایی
۱۴۲	خلاصه فصل
۱۴۳	سوالات
۱۴۹	مسائل

فصل چهارم: انواع روش های هزینه یابی

۱۶۹	اهداف آموزش فصل
۱۷۰	مقدمه
۱۷۰	سیستم های هزینه یابی محصول (سیستم های حسابداری بهای تمام شده)
۱۷۱	موضوع بهایابی
۱۷۲	هزینه در مقابل بها
۱۷۴	سازمان ها و دلایل ناکامی سیستم های هزینه یابی محصول
۱۷۵	ضرورت تخصیص هزینه سربار ساخت
۱۷۷	نحوه تخصیص هزینه های سربار ساخت
۱۷۸	تخصیص اولیه هزینه سربار ساخت
۱۸۱	تخصیص ثانویه هزینه های سربار
۱۸۲	روش مستقیم
۱۸۴	روش یکطرفه
۱۸۶	روش دوطرفه (متقابل)
۱۸۹	هزینه یابی سفارش کار
۱۹۱	عوامل تشکیل دهنده هزینه های تولید یا هزینه های محصول
۱۹۲	حسابداری سربار ساخت
۱۹۳	هزینه یابی سفارش کار در شرکت های تولیدی
۱۹۴	انواع موجودی ها در شرکت های تولیدی
۱۹۵	ثبت های حسابداری در سیستم هزینه یابی سفارش کار
۱۹۵	حسابداری مواد در سیستم هزینه یابی سفارش کار
۱۹۶	حسابداری دستمزد در سیستم هزینه یابی سفارش کار
۱۹۷	حسابداری سربار در سیستم هزینه یابی سفارش کار
۲۰۱	ثبت مربوط به تکمیل کالا و انتقال آن به انبار
۲۰۱	ثبت مربوط به فروش کالا

۲۰۸	روش های هزینه یابی مرحله ای
۲۰۹	روش اولین صادره از اولین وارده
۲۱۲	روش میانگین موزون
۲۱۵	هزینه یابی مرحله ای
۲۱۶	تفاوت ها و تشابهات سیستم هزینه یابی مرحله ای و سفارش کار
۲۱۸	حسابداری هزینه های تولیدی و ثبت های مربوطه
۲۲۱	اجزای سیستم هزینه یابی مرحله ای
۲۲۱	مرحله اول: صورت گردش مقداری تولید
۲۲۴	مرحله دوم: صورت معادل آحاد تکمیل شده
۲۲۵	مرحله سوم: صورت بهای عوامل تولید منظور شده
۲۲۶	مرحله چهارم: تعیین بهای تمام شده یک واحد محصول
۲۲۷	نحوه محاسبه بهای تمام شده یک واحد محصول به روش fifo
۲۸۲	مرحله پنجم: نحوه تخصیص هزینه ها به عوامل تولید
۲۲۸	تخصیص بهای عوامل تولید به روش میانگین
۲۲۹	تخصیص بهای عوامل تولید به روش fifo
۲۲۹	بهای کالای تکمیل شده
۲۲۹	نحوه ی گردآوری و انباشت هزینه ها در سیستم هزینه یابی مرحله ای
۲۳۴	ضایعات
۲۳۴	ضایعات عادی
۲۳۵	ضایعات غیر عادی
۲۴۰	هزینه های ترکیبی
۲۴۱	هزینه یابی خدمات
۲۴۱	کاربردهای هزینه خدمات
۲۴۲	زنجیره ارزش در سازمان های خدماتی
۲۴۴	خلاصه فصل

۲۴۵	سوالات
۲۵۱	مسائل
فصل پنجم: هزینه یابی و مدیریت بر مبنای فعالیت	
۲۸۰	اهداف آموزش فصل
۲۸۱	مقدمه
۲۸۲	تاریخچه هزینه یابی بر مبنای فعالیت
۲۸۵	دلایل نارسایی سیستم های سنتی
۲۸۶	سلسه مراتب فعالیت ها
۲۸۷	تعریف هزینه یابی بر مبنای فعالیت
۲۸۸	شرایط مناسب برای هزینه یابی بر مبنای فعالیت
۲۸۹	محرک های هزینه و تحلیل مبادله ها
۲۹۲	مقایسه سیستم هزینه یابی بر مبنای فعالیت و روش های سنتی
۲۹۳	کارکردهای عمده ی سیستم هزینه یابی بر مبنای فعالیت
۲۹۴	هزینه یابی بر مبنای فعالیت و تخصیص هزینه ها
۲۹۶	فعالیت های فاقد ارزش افزوده
۲۹۷	ملاحظات رفتاری فعالیت های فاقد ارزش افزوده
۲۹۸	محدودیت های روش هزینه یابی بر مبنای فعالیت
۲۹۹	مزایای سیستم هزینه یابی بر مبنای فعالیت
۲۹۹	معایب سیستم هزینه یابی بر مبنای فعالیت
۳۰۰	فرآیند طراحی سیستم هزینه یابی بر مبنای فعالیت
۳۰۱	تحلیل فعالیت ها
۳۱۲	فرآیند اصلاح و بهبود فعالیت ها
۳۱۴	پیچیدگی هزینه یابی بر مبنای فعالیت
۳۱۵	خلاصه فصل
۳۱۶	سوالات

۳۲۲.....	مسائل
فصل ششم: تصمیم گیری و بهای تمام شده	
۳۳۶.....	اهداف آموزش فصل
۳۳۷.....	مقدمه
۳۳۷.....	گرایش های اقلام بهای تمام شده
۳۴۵.....	روش های بر آورد اقلام بهای تمام شده
۳۴۵.....	دانش و تجربه حرفه ای
۳۴۵.....	روش حد بالا و حد پایین
۳۴۸.....	نمودار نقاط پراکنده
۳۴۸.....	تجزیه و تحلیل بهای تمام شده، حجم فعالیت و سود
۳۴۹.....	صورت سود و زیان مبتنی بر تجزیه و تحلیل بهای تمام شده، حجم فعالیت و سود
۳۵۱.....	حاشیه سود هر واحد
۳۵۱.....	تجزیه و تحلیل نقطه سر به سر
۳۵۴.....	محاسبه مبلغ فروش در نقطه سر به سر
۳۵۶.....	ترسیم نمودار سر به سر
۳۵۹.....	تصمیمات مربوط به ساخت یا خرید
۳۶۲.....	اقلام بهای تمام شده مربوط و نامربوط
۳۶۴.....	تصمیمات مربوط به توقف فعالیت
۳۶۵.....	تصمیمات مربوط، توقف تولید برخی از محصولات
۳۶۷.....	محصولات مشترک
۳۶۹.....	هزینه های مشترک
۳۷۰.....	دلایل تخصیص هزینه های مشترک
۳۷۲.....	روش های تسهیم هزینه های مشترک بین محصولات اصلی
۳۷۹.....	تصمیمات مربوط به سفارش های مخصوص
۳۸۱.....	تصمیم گیری با چند راه حل (تصمیم گیری مرکب)

۳۸۳	تصمیمات قیمت گذاری
۳۸۲	منحنی یادگیری و تجزیه و تحلیل اقلام بهای تمام شده
۳۸۴	معادله منحنی یادگیری
۳۸۴	منحنی یادگیری به صورت معادله نمایی
۳۸۴	حالت دانمی (یکسان) و منحنی یادگیری
۳۸۶	خلاصه فصل
۳۸۷	سوالات
۳۹۲	مسائل

در سالهای اخیر بکارگیری روش‌های حسابداری مدیریت و استفاده از گزارش‌های حسابداری مدیریت گسترش قابل توجهی یافته است. توسعه بازارهای رقابتی و نیاز به اتخاذ روشهای مدیریت علمی، اهمیت اطلاعات در تصمیم‌های مدیریتی و اقتصادی را بیش از پیش نمایان ساخته است و این در حالی است که بخش عمده‌ای از این اطلاعات توسط سیستم اطلاعات حسابداری مدیریت گردآوری، تنظیم و گزارش می‌شود. از این رو وجود سیستم حسابداری مدیریت و آشنایی با روش‌های مختلف حسابداری مدیریت در سازمان‌ها به یک ضرورت غیر قابل انکار درآمده است. با توجه به نقش و اهمیت سیستم حسابداری مدیریت در فضای کسب و کاری امروزی و ضرورت توسعه بستر علمی لازم جهت کاربرد عملی روش‌های حسابداری مدیریت، مولفان را بر آن داشته است که کتاب حاضر را به رشته تحریر درآورند. کتاب حاضر مجموعه‌ای است که با هدف ارائه مباحث و مطالب کاربردی حسابداری مدیریت تدوین گردیده است و امید است بتواند گامی در جهت توسعه دانش حسابداری و شکوفایی کشور داشته باشد.

ساختار کتاب در هشت فصل تنظیم گردیده است در فصل اول مقدمه‌ای بر حسابداری مدیریت نگاشته شده و در فصل دوم مفاهیم و اصطلاحات مرتبط به تفصل ارائه شده است. محرک هزینه، رفتار هزینه و پیش بینی هزینه از جمله مباحث پایه‌ای و کلاسیک در

حسابداری مدیریت می‌باشد که در فصل سوم بر آن پرداخته شده است. فصل چهارم روش‌های هزینه‌یابی را که اساس موضوع مدیریت هزینه است بررسی می‌نماید و در امتداد آن بحث هزینه‌یابی و مدیریت بر مبنای فعالیت در فصل پنجم مطرح شده است. فصل ششم به موضوع تصمیم‌گیری‌های خاص مرتبط با بهای تمام شده می‌پردازد.

بطور قطع و یقین علی‌رغم تلاش‌های صورت گرفته، نقص‌ها و کاستی‌هایی در مجموعه مطالب ارائه شده در کتاب حاضر وجود دارد که نیازمند اصلاح و تجدید نظر است. مولفان خود را نیازمند راهنمایی‌های اساتید و دانش پژوهان محترم این رشته می‌دانند و پیشاپیش از عزیزی که این موارد را متذکر می‌شوند و ما را در بهبود، تکمیل و تصحیح کتاب یاری می‌رسانند تشکر و قدردانی می‌نماییم.

نادر رضایی

مهدی حنیفیان